

Лико Д.В., Лико С.М., Мартинюк В.О., Портухай О.І., Якута О.О. (Україна, Рівне)

КОМПЛЕКСНІ ПІДХОДИ ДО РОЗРОБКИ СТРАТЕГІЇ СТАЛОГО СОЦІАЛЬНО ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Актуальність проблеми. Законом України «Про добровільне об'єднання територіальних громад» (від 05.02.2015 р. № 157-VIII) та низкою інших нормативно-правових документів, які стосуються місцевого самоврядування та державної регіональної політики був даний старт адміністративно-територіальної реформи в Україні. Згідно проголошеної реформи нові самоврядні території – об'єднані територіальні громади (ОТГ), отримали значні повноваження щодо розвитку своїх громад, а також і відповідальність перед місцевими виборцями стосовно реального втілення соціально-економічної політики на локальному рівні. Важливою передумовою розвитку ОТГ є розробка стратегії (на 5-7 років) та короткотермінового плану дій (на два роки) соціально-економічного розвитку (СЕР) конкретної громади. Наш досвід підказує, що ефективною моделлю СЕР громади має стати концепція сталого розвитку локальних територій.

Мета роботи – розкрити алгоритм-схему розробки стратегії сталого соціально-економічного розвитку сільської ОТГ (на прикладі Козинської ОТГ, Рівненська область).

Козинська ОТГ була сформована 28.08.2016 р. у результаті об'єднання шести сільських рад Радивилівського району Рівненщини. Площа ОТГ становить 181,9 км², загальна кількість населення станом на 01.01.2017 р. складає 7284 осіб.

Алгоритм-схема стратегії сталого СЕР громади включає чотири послідовних і взаємозв'язаних блоки. *Кадастрово-обліковий блок* ґрунтується на інвентаризації та оцінці природно-ресурсного потенціалу території громади, територіальному аналізі земельних угідь тощо. Для Козинської сільської ОТГ важливою складовою є оцінка агрохімічного стану ґрунтів та можливостей розвитку органічного землеробства. Другий блок включає власне *модель сталого розвитку* локальної території, якою виступає Козинська ОТГ. Дана модель ґрунтується на уже класичній тріаді розвитку територій та включає соціальну, економічну та екологічну підсистеми. Соціальна підсистема базується на оціночних показниках населення (чисельність та динаміка, приріст, статеві та вікова структури, зайнятість та безробіття, середньомісячна заробітна плата працівників тощо), житлового фонду, охорони здоров'я, освітніх послуг, культури та мистецтва, а також питань централізованого водопостачання, водовідведення, тепlopостачання, благоустрою ОТГ. Економічна підсистема включає питання бюджету, власне економічного розвитку, тарифів та послуг комунальних підприємств, собівартості та утримання закладів й установ інфраструктури, прибутку (чи збитку) діючих підприємств та господарств ОТГ. До екологічної підсистеми Козинської ОТГ ми віднесли геоекологічний стан земельного фонду, аналіз викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря, особливості водокористування та водовідведення, питання твердих побутових відходів та їх утилізації, розвиток об'єктів природно-заповідного фонду тощо. Третій блок алгоритм-схеми стратегії сталого СЕР Козинської ОТГ ґрунтується на SWOT-аналізі сильних (S) і слабких (W) сторін та можливостей (O) і загроз (T) територіального простору громади. Сюди ми включили такі складові як географічне положення, населення та зайнятість, ступінь кваліфікації працівників, просторова організація, екологічний стан довкілля, житлова сфера, інженерна та транспортна інфраструктура, соціальна сфера та інфраструктура, економіка. Даний блок включає матриці, що створюють і погіршують передумови СЕР, а також матрицю можливостей та загроз стратегічних цілей ОТГ. Четвертий блок ґрунтується на кластерній стратегії розвитку суспільно-господарського комплексу ОТГ. Нами оцінений кластерний потенціал Козинської ОТГ та запропоновано проект майбутніх кластерів громади, зокрема зернового, плодоовочевого, м'ясо-молочного та кластерних ланок.

Висновки. Досвід розробки стратегії СЕР Козинської ОТГ засвідчив, що на сьогодні немає усталеного підходу до розробки подібних стратегій для сільських ОТГ. Сьогодні зусилля наукової спільноти мають бути зосереджені на виробленні єдиних підходів та критеріїв для розробки стратегії СЕР сільських (міських) ОТГ на засадах сталого розвитку та з урахуванням специфіки місцевих умов. Тільки досягнувши збалансованості розвитку згаданої тріади (економічного, соціального та екологічного блоків) можна говорити про поступальний рух СЕР громад.